

Samenvatting van het proefschrift

I.J.M. Levink
"Early Detection of Pancreatic Cancer: the Juicy Details"

Promotiedatum: 12 april 2024
Universiteit: Erasmus Universiteit Rotterdam

Promotores:
Prof. dr. M.J. Bruno

Copromotor:
Dr. D.L. Cahen
Dr. G.M. Fuhler

Ondanks medische ontwikkelingen is de kans op overleving van alvleesklierkanker nog steeds klein. Op dit moment is alvleesklierkanker alleen te genezen wanneer de diagnose in een vroeg stadium wordt gesteld zolang de tumor klein is, beperkt is doorgegroeid in omliggende weefsels of bloedvaten, en niet verspreid is naar andere organen.

Dit proefschrift focust zich hoofdzakelijk op het verbeteren van de vroegdiagnostiek voor personen met alvleeskliercysten. Een subgroep van deze cysten, intraductale papillaire mucineuze neoplasieën (IPMNs), heeft ongeveer 3% kans op het ontwikkelen tot alvleesklierkanker. Om deze reden adviseren richtlijnen jaarlijkse surveillance middels inwendige echoscopie of MRI-scan ('MRCP'), zolang een persoon fit genoeg is voor een operatie. Hierbij wordt gekeken of er zorgelijke kenmerken (ook wel 'worrisome features' of 'indications for surgery' genoemd) aanwezig zijn. Afhankelijk van het bestaan van deze kenmerken en/of symptomen kan surveillance vaker plaatsvinden of gekozen worden voor (gedeeltelijke) chirurgische verwijdering van de alvleesklier. Tot op heden voldoen deze surveillanceprogramma's echter niet aan de verwachtingen, omdat: 1. Na chirurgie regelmatig geen sprake blijkt te zijn van kwaadaardigheid of van een voorstadium hiervan ('hooggradige dysplasie'). Dit is extra kwalijk

omdat het grote operaties betreft, die gepaard kunnen gaan met ernstige complicaties, langdurige ziekenhuisopnames en zelfs overlijden; 2. Personen desondanks soms toch te laat worden gediagnosticeerd, terwijl bij voorgaande onderzoeken geen zorgelijke kenmerken gezien werden; 3. De vele onderzoeken belastend zijn voor de patiënt en het gezondheidszorg stelsel.

Er zijn dus betere diagnostische testen nodig die alvleesklierkanker vroeger kunnen diagnosticeren. In dit proefschrift toetsen we de huidige Europese richtlijn voor alvleeskliersurveillance bij personen met een alvleeskliercyste (**DEEL I**). Daarnaast evalueren we of het meten van biomarkers in bloed of alvleeskliersap kan leiden tot een vroegere diagnose van alvleesklierkanker, of, liever nog, hooggradige dysplasie (**DEEL II**). Op basis van deze biomarkers zou er meer maatwerk geleverd kunnen worden ten aanzien van zowel vorm, frequentie en duur van surveillance, als ook de timing van eventuele operatie.